

105109 - Cem' ile Kasr Arasındaki Fark

Soru

Cem' ile kasr arasındaki fark nedir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi: Tanım bakımından

Kasr:

Kasrın anlamı, sefer hâlinde dört rek'atlı farz namazların iki rek'at olarak kılınmasıdır.

Cem' ise, öğle ile ikindi namazlarının veya akşam ile yatsı namazlarının bir arada kılınmasıdır.

Bu da iki şekilde olur:

- Birincisinin vaktinde kılınırsa Cem' -i takdîm,
- İkincisinin vaktinde kılınırsa Cem'-i te'hîr adını alır.

İkincisi: Şer'î hüküm bakımından

Âlimler, yolcu için namazı kasr etmenin, tam kılmaktan daha faziletli olduğu hususunda ittifak etmişlerdir.

Çünkü Nebî s.a.v bütün yolculuklarında namazı kısaltmış, seferde namazı tam kıldığına dair sahih bir rivayet gelmemiştir.

İbn Ömer (radiyallahu anhümâ) şöyle demiştir:

“Resûlullah s.a.v ile birlikte yolculuk ettim; seferde namazı iki rek'attan fazla kılmazdı. Ebû Bekir, Ömer ve Osman da (radiyallahu anhum) böyle yaparlardı.”

(Buhârî, 1102)

Hatta Hanefî mezhebine göre yolcu için kasr vaciptir.

Cumhurun sahih kabul edilen görüşüne göre ise kasr müekked bir sünnettir ve namazı tam kılmaktan daha faziletlidir.

Bkz.:

- el-İcmâ' – İbnü'l-Münzir (s. 27)
- el-Muğnî (1/382)
- el-Mevsû'atü'l-Fıkhiyye (27/274)

Cem' meselesine gelince:

Âlimler, Arafat ve Müzdelife'de hacı için Cem' yapılabileceği hususunda ittifak etmişlerdir.

Ancak bazı âlimler bu iki yer dışında Cem' yapılmasını inkâr etmiştir.

Doğru olan görüş, cumhurun görüşüdür:

Yani geçerli bir mazeret bulunduğu, Arafat ve Müzdelife dışında da Cem' yapılması caizdir.

Zira bu, Nebî s.a.v'den sahih olarak sabittir.

Üçüncüsü: Cem' ve kasrı mubah kılan sebepler bakımından

Cem' yapmaya izin veren sebepler, kasra izin veren sebeplerden daha geniştir.

Cem' şunlar için caizdir:

- Her türlü yolculukta,
- Mukim olup her namazı vaktinde kılmakta zorlanan kimse için:
 - Hasta,
 - Yağmur gibi meşakkat doğuran hâller,
 - Ertelenmesi mümkün olmayan meşguliyetler
(sınavdaki öğrenci, ameliyat yapan doktor vb.)

Kasr ise sadece yolculukta caizdir, başka bir sebeple caiz değildir.

Şeyhülislâm İbn Teymiyye (rahimehullah) şöyle der:

“Kasrın sebebi yalnızca yolculuktur; yolculuk dışında caiz değildir.

Cem’ ise ihtiyaç ve mazeret sebebiyledir. İhtiyaç bulunduğu kısa veya uzun yolculukta Cem’ yapılabilir.

Aynı şekilde yağmur, hastalık ve benzeri sebeplerle de Cem’ caizdir.

Çünkü bununla maksat, ümmetten zorluğu kaldırmaktır.”

(Mecmû‘u’l-Fetâvâ, 22/293)

Şeyh İbn Useymîn (rahimehullah) da şöyle demiştir:

“Cem’, kasrdan daha geniştir.”

(el-Likâ’u’s-Şehrî, 60/11)

Yani: Cem’ yapmayı caiz kılan sebepler, kasra göre daha fazladır.

Allah en iyi bilendir.